

**FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur
UNESCO**

**KONVENSJON OM TILTAK FOR Å FORBY OG FORHINDRE ULOVLIG
IMPORT OG EKSPORT AV KULTURGJENSTANDER OG ULOVLIG
OVERFØRING AV EIENDOMSRETT TIL KULTURGJENSTANDER**

**vedtatt av Generalkonferansen på dens 16. sesjon
Paris 14. november 1970**

Generalkonferansen for FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur, som møttes i Paris fra den 12. oktober til den 14. november 1970, på konferansens 16. sesjon,

som minner om betydningen av bestemmelsene i Erklæring om prinsipper for internasjonalt kulturelt samarbeid, vedtatt av generalkonferansen på dens 14. møte,

som tar i betraktning at utveksling av kulturgjenstander nasjonene mellom i vitenskapelig, kulturelt og undervisningsmessig øyemed gir økt kunnskap om menneskets sivilisasjon, beriker kulturlivet for alle folk og skaper gjensidig respekt og aktelse nasjonene mellom,

som tar i betraktning at kulturgjenstandene er et av sivilisasjonens og de nasjonale kulturers grunnleggende elementer, og at de først får sin virkelige verdi når det foreligger mest mulig informasjon om deres opprinnelse, historie og miljø,

som tar i betraktning at enhver stat har plikt til å beskytte de kulturgjenstander som befinner seg innefor dens territorium mot tyveri, illegale utgravninger og ulovlig eksport,

som tar i betraktning at det for å unngå disse farene er helt nødvendig at hver enkelt stat i stadig større grad blir klar over sin moralske forpliktelse til å respektere sin og alle andre nasjoners kulturarv,

som tar i betraktning at museer, biblioteker og arkiver bør, som kulturinstitusjoner, se til at deres samlinger bygges opp i samsvar med allment anerkjente moralske prinsipper,

som tar i betraktning at ulovlig eksport og import av kulturgjenstander, og ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander, er til hinder for den forståelse mellom nasjonene som er en del av Unescos oppgave å fremme, blant annet ved å anbefale de stater det gjelder å inngå konvensjoner med dette siktemål.

som tar i betraktning at et vern av kulturarven bare kan bli effektivt dersom det organiseres både på nasjonalt og internasjonalt plan, og at det er behov for nært samarbeid statene i mellom,

som tar i betraktning at Unescos Generalkonferanse allerede i 1964 vedtok en anbefaling med dette for øye,

som har sett på nye forslag til tiltak for å forby og forhindre ulovlig import og eksport av kulturgjenstander og ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander, et spørsmål som står som punkt 19 på dagsorden,

som på sitt 15. møte har besluttet at dette spørsmålet bør underlegges en internasjonal konvensjon

vedtar denne konvensjonen 14. november 1970.

Artikkel 1

I denne konvensjon skal uttrykket "kulturgjenstander" bety gjenstander som av religiøse eller sekulære årsaker er blitt spesielt utpekt av hver enkelt stat som betydningsfull for arkeologi, fortidshistorie, historie, litteratur, kunst eller vitenskap, og som tilhører følgende kategorier:

- a) Sjeldne samlinger og eksemplarer av fauna, flora, mineraler og anatomi, og gjenstander av paleontologisk interesse;
- b) gjenstander som vedrører historien, også vitenskapshistorie, teknisk historie, militærhistorie og samfunnshistorie, som vedrører nasjonale ledere, tenkere, vitenskapsmenns og kunstneres liv, og som vedrører hendelser av nasjonal betydning;
- c) resultater av arkeologiske utgravninger (både lovlige og ulovlige) eller av arkeologiske oppdagelser;
- d) deler av kunstneriske eller historiske monumenter, eller av steder av arkeologisk interesse, som har blitt stykket opp;
- e) antikviteter som er mer enn 100 år gamle, så som inskripsjoner, mynter og graverte segl;
- f) etnologisk materiale;
- g) gjenstander av kunstnerisk interesse, så som:
 - i) bilder, malerier og tegninger, helt og holdent utført for hånd, på alle typer underlag og av alt slags materiale (med unntak av industridesign og fabrikkmessig utførte gjenstander som er dekorert for hånd);
 - ii) originale skulptur- og billedhuggerarbeider av alt slags materiale;
 - iii) originale graveringer, trykk og litografier;
 - iv) originale kunstneriske samlinger og montasjer av alle typer materialer;

- h) sjeldne manuskripter og inkunabler, gamle bøker, dokumenter og publikasjoner av spesiell interesse (historisk, kunstnerisk, vitenskapelig, litterær etc.), enkeltvis eller i samlinger;
- i) frimerker, avgiftsmerker og liknende, enkeltvis eller i samlinger
- j) arkiver, herunder lyd-, foto- og filmarkiver;
- k) møbelgjenstander som er mer enn 100 år gamle, og gamle musikkinstrumenter.

Artikkel 2

1. De statlige parter til denne konvensjonen er på det rene med at ulovlig import og eksport av kulturgjenstander, og ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander, er en av de viktigste årsaker til at kulturarven forringes i de land der slike gjenstander har sin opprinnelse, og at internasjonalt samarbeid er et av de mest effektive midler til å beskytte hvert enkelt lands kulturgjenstander mot alle de farer slike handlinger innebærer.
2. De statlige parter forplikter seg derfor til å bekjempe en slik praksis med alle disponible midler, spesielt ved å fjerne dens årsaker, ved å stanse den nåværende praksis, og ved å hjelpe til med å foreta de nødvendige reparasjoner.

Artikkel 3

Import eller eksport av kulturgjenstander, eller overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander, er ulovlig når de bestemmelser som er vedtatt av de statlige parter i henhold til denne konvensjon, ikke overholdes.

Artikkel 4

De statlige parter til denne konvensjonen erkjenner at i denne konvensjon utgjør følgende gjenstander en del av den enkelte stats kulturarv:

- a) kulturgjenstander som er et resultat av borgernes individuelle eller kollektive skapende åndsevne i den stat det gjelder, samt kulturgjenstander som er viktige for den stat det gjelder og som er skapt innen den samme stats territorium av andre lands borgere, eller av statsløse personer, bosatt innen dette territorium;
- b) kulturgjenstander som er funnet innen det nasjonale territorium;
- c) kulturgjenstander ervervet av arkeologiske, etnologiske eller naturvitenskapelige ekspedisjoner, med samtykke fra de kompetente myndigheter i den aktuelle kulturgjenstands opprinnelsesland;
- d) kulturgjenstander som har vært gjenstand for utveksling avtalt på fritt grunnlag;
- e) kulturgjenstander som er mottatt som gave, eller som er lovlig innkjøpt med samtykke fra de kompetente myndigheter i kulturgjenstandens opprinnelsesland.

Artikkel 5

For å sikre at deres kulturgjenstander beskyttes mot ulovlig import, eksport og overføring av eiendomsrett, forplikter de statlige parter i denne konvensjon seg til å

opprette én eller flere nasjonale etater innefor sitt territorium, dersom det ikke allerede finnes slike, på den måte som er hensiktsmessig for hvert enkelt land og med et tilstrekkelig antall kvalifiserte ansatte til å kunne utføre følgende oppgaver på en effektiv måte:

- a) medvirke til å utarbeide forslag til lovtekster og forskrifter som utformes med tanke på vern av kulturarven, og særlig med sikte på å forhindre ulovlig import og eksport av viktige kulturgjenstander og overføring av eiendomsrett til disse;
- b) sette opp og ajourføre, på grunnlag av en nasjonal fortegnelse over vernede kulturgjenstander, hvis eksport ville innebære en vesentlig forringelse av den nasjonale kulturarv;
- c) arbeide for å utvikle eller opprette de nødvendige vitenskapelige og tekniske institusjoner (museer, bibliotek, arkiver, laboratorier, verksteder etc.) som er nødvendige for å kunne sikre kulturgjenstandenes bevaring og formidling;
- d) sørge for kontroll med arkeologiske utgravninger, sikre bevaring "in situ" av bestemte kulturgjenstander og verne visse områder som er reservert for fremtidige arkeologiske undersøkelser;
- e) gi bestemmelser som er i samsvar med de etiske prinsipper nedfelt i denne konvensjon, med tanke på de berørte personer (konservatorer, samlere, antikvitethandlere etc.), og se til at bestemmelsene overholdes;
- f) drive opplysningsarbeid for å stimulere og utvikle respekten for alle staters kulturarv og spre kunnskap om denne konvensjonens bestemmelser;
- g) se til at det alltid blir gjort tilbørlig kjent når en kulturgjenstand forsvinner.

Artikkel 6

De statlige parter til denne konvensjonen forplikter seg til:

- a) å innføre et egnet sertifikat, der den eksporterende stat gir sin tillatelse til at den aktuelle kulturgjenstanden eksporteres. Et slikt sertifikat bør følge alle kulturgjenstander som eksporteres i samsvar med bestemmelsene;
- b) å forby eksport fra sitt territorium av kulturgjenstander som ikke ledsages av ovennevnte eksportsertifikat;
- c) å gjøre forbudet kjent, særlig for de personer en kan formode vil komme til å eksportere eller importere kulturgjenstander.

Artikkel 7

De statlige parter til denne konvensjonen forplikter seg til:

- a) å treffe de nødvendige tiltak, i samsvar med sin nasjonale lovgivning, for å forhindre at museer og liknende institusjoner innen deres territorier erverver kulturgjenstander som har sin opprinnelse i en annen stat som er part i konvensjonen, dersom denne eiendom er ulovlig utført etter at konvensjonen har trådt i kraft; samt om mulig å informere en opprinnelsesstat som er part i konvensjonen, om alle tilbud om kulturgjenstander som er ulovlig utført derfra etter at denne konvensjonen er trådt i kraft i begge stater;

- b) i) å forby import av kulturgjenstander stjålet fra et museum eller fra et religiøst eller sekulært nasjonalmonument eller fra en liknende institusjon i en annen statlig part i denne konvensjonen, etter at konvensjonen er trådt i kraft i de berørte stater, forutsatt at det kan dokumenteres at de aktuelle gjenstander står oppført i den angjeldende institusjons inventarfortegnelse;
- ii) å treffe hensiktsmessige tiltak når en opprinnelsesstat som er part i konvensjonen ber om det for å tilbakeføre og returnere alle slike kulturgjenstander som er importert etter at denne konvensjonen er trådt i kraft i begge de berørte stater, forutsatt at den anmodende stat betaler en rimelig erstatning til den som har kjøpt gjenstanden i god tro, eller som er lovlig besitter. Anmodning om tilbakesøking og retur skal skje ad diplomatisk vei. Den anmodende stat skal for egen regning fremskaffe dokumentasjon og andre nødvendige bevis som berettiger anmodningen om tilbakesøkingen og retur. De statlige parter skal ikke beregne tollavgift eller andre gebyrer på kulturgjenstander som returneres i henhold til denne artikkel. Alle utgifter i forbindelse med retur og overlevering av kulturgjenstander bæres av den anmodende part.

Artikkel 8

De statlige parter til denne konvensjonen forplikter seg til å iverksette straffereaksjoner eller administrative sanksjoner overfor den som er ansvarlig for overtredelse av forbudene nevnt under ovenstående artikler 6 b) og 7 b).

Artikkel 9

Enhver statlig part til denne konvensjon hvis kulturarv er i fare som en følge av plyndring av arkeologisk eller etnologisk materiale, kan henvende seg til andre berørte statlige parter. De statlige parter til denne konvensjonen forplikter seg til å delta i felles internasjonale bestrebelser på å fastsette og iverksette de nødvendige konkrete virkemidler, herunder kontroll med eksport og import av det spesielle materialet det dreier seg om, samt internasjonal handel med dette. I påvente av en avtale skal alle berørte stater så langt mulig treffe midlertidige tiltak for å unngå at den anmodende stats kulturarv påføres uopprettelig skade.

Artikkel 10

De statlige parter til denne konvensjon forplikter seg til:

- a) gjennom opplysning, informasjon og kontroll å begrense omsetningen av kulturgjenstander som er ulovlig fjernet fra enhver statlig part til denne konvensjon, og, på den måte som er hensiktsmessig for hver enkelt stat, å sørge for at antikvitethandlere har plikt til å føre et register over hver enkelt kulturgjenstands opprinnelse, leverandørens navn og adresse, en beskrivelse av hver gjenstand som selges og hvilket beløp som er betalt, og til å informere kjøperen av kulturgjenstanden om det eksportforbud en slik gjenstand kan være

underlagt. Manglende oppfyllelse skal føre til straffereaksjoner eller administrative sanksjoner;

- b) ved hjelp av opplysningsarbeid å bestrebe seg på å skape og utvikle en forståelse hos publikum for kulturgjenstandenes verdi og hvilken trussel tyverier, illegale utgravninger og ulovlig eksport representerer for kulturarven.

Artikkel 11

Eksport av kulturgjenstander og overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander som finner sted under tvang, og som direkte eller indirekte skyldes at en stat er okkupert av en fremmed makt, skal betraktes som ulovlig.

Artikkel 12

De statlige parter til denne konvensjonen skal respektere kulturarven innen de territorier hvis internasjonale forbindelser de har ansvaret for, samt treffe alle nødvendige tiltak for å forby og forhindre ulovlig eksport og import av kulturgjenstander, og ulovlig overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander innen slike territorier.

Artikkel 13

De statlige parter til denne konvensjonen forplikter seg også, i overensstemmelse med den enkelte stats lovgivning til:

- a) å ta de nødvendige forholdsregler for å forhindre overføring av eiendomsrett til kulturgjenstander, når overføringen kan formodes å befordre ulovlig import eller eksport av slike gjenstander;
- b) å garantere at de angjeldende etater bidrar til å levere ulovlig eksporterte kulturgjenstander så raskt som mulig tilbake til deres rettmessige eier;
- c) å gi de rettmessige eiere, eller deres representanter, adgang til å ta rettslige skritt for tilbakesøking av de tapte eller stjålne kulturgjenstander;
- d) å erkjenne at alle statlige parter til denne konvensjonen har ubestridelig rett til å klassifisere og erklære bestemte kulturgjenstander som uavhendelige, slik at de i følge sakens natur ikke bør eksporteres, samt å lette tilbakesøkingen av slike gjenstander til den berørte stat i de tilfeller der de er blitt eksportert.

Artikkel 14

For å forhindre ulovlig eksport, og for å oppfylle de forpliktelser som iverksettelsen av konvensjonen innebærer, bør alle statlige parter til denne konvensjon så langt det er mulig sørge for at de nasjonale etater som har ansvar for vern av kulturarven får et tilstrekkelig stort budsjett. Det bør om nødvendig opprettes et fond for dette formål.

Artikkel 15

Denne konvensjonens bestemmelser er ikke til hinder for at konvensjonens statlige parter inngår spesielle avtaler seg imellom, eller fortsetter å oppfylle avtaler som allerede er inngått, om restitusjon av kulturgjenstander som av en eller annen grunn har blitt fjernet fra sitt opprinnelige territorium, før denne konvensjonen har trådt i kraft for begge parter.

Artikkel 16

1. De statlige parter til denne konvensjonen kan be om faglig bistand fra FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur, spesielt når det gjelder;
 - a) informasjon og opplysning
 - b) konsultasjon og rådgivning
 - c) koordinering og kontakt
2. FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur kan på eget initiativ drive forskning og publisere undersøkelser om spørsmål som vedrører ulovlig omsetning av kulturgjenstander.
3. FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur kan i denne forbindelse også be om et samarbeid med hvilken som helst kompetent ikke-statlig organisasjon.
4. FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur kan på eget initiativ legge frem forslag for de statlige parter til denne konvensjon, med henblikk på konvensjonens iverksettelse.
5. Når minst to statlige parter til denne konvensjonen er uenige om konvensjonens iverksettelse, kan Unesco på anmodning bistå med å forlike partene.

Artikkel 18

Denne konvensjonen er utarbeidet på engelsk, fransk, russisk og spansk. De fire tekstene har samme gyldighet.

Artikkel 19

1. Denne konvensjonen skal ratifiseres eller godtas av medlemsstatene i FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur, i samsvar med den konstitusjonelle fremgangsmåte i hver enkelt medlemsstat.
2. Ratifikasjons- eller godtakelsesdokumentet skal deponeres hos generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, vitenskap og kultur.

Artikkel 20

1. Denne konvensjonen kan tiltres av alle stater som ikke er medlemmer av FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur, og som av Eksekutivrådet tilbys tiltredelse.
2. Tiltredelse får virkning ved at et tiltredelsesdokument deponeres hos generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur.

Artikkel 21

Denne konvensjonen skal tre i kraft tre måneder etter den dato da det tredje ratifikasjons-, godtakelses- eller tiltredelsesdokument ble deponert, men bare for de stater som har deponert sine dokumenter innen denne dato. Konvensjonen trer i kraft for enhver annen stat tre måneder etter at den har deponert sitt ratifikasjons-, godtakelses- eller tiltredelsesdokument.

Artikkel 22

De statlige parter til denne konvensjonen erkjenner at konvensjonen kommer til anvendelse ikke bare innen moderlandets territorium, men også innen alle territorier hvis internasjonale forbindelser de statlige parter har ansvaret for; de forplikter seg, om nødvendig, til å konsultere regjering eller annen kompetent myndighet på slike territorier ved ratifisering, godkjenning eller tiltredelse av konvensjonen, eller forut for dette, med henblikk på å sikre konvensjonens gyldighet innen disse territorier, samt å meddele generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur hvilke territorier konvensjonen gjelder for. Meddelelsen får virkning tre måneder fra den dato da den ble mottatt.

Artikkel 23

1. Hver enkelt statlig part til denne konvensjonen kan si opp konvensjonen på egne vegne eller på vegne av de territorier hvis internasjonale forbindelser den har ansvaret for.
2. Oppsigelsen skal meddeles skriftlig, og oppsigelsesdokumentet deponeres hos generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur.
3. Oppsigelsen får virkning tolv måneder etter at oppsigelsesdokumentet er mottatt.

Artikkel 24

Generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur skal informere organisasjonens medlemsstater og de stater som ikke er medlemmer og som er omtalt under artikkel 20, og også FN, om deponeringen av alle ratifikasjons-, godtakelses og tiltredelsesdokumenter som er nevnt i artikkel 19 og 20, og om meddelelser og oppsigelser nevnt henholdsvis i artikkel 22 og 23.

Artikkel 25

1. Denne konvensjon kan revideres av Generalkonferansen for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur, men en slik revisjon kan bare forplikte de stater som skal være parter til den reviderte konvensjonen.
2. Dersom Generalkonferansen ved en hel eller delvis revisjon av denne konvensjon skulle vedta en ny konvensjon, skal, med mindre den nye konvensjonens bestemmelser sier noe annet, denne konvensjon ikke lenger være åpen for ratifikasjon, godtakelse eller tiltredelse fra den dato da den nye, reviderte konvensjon trer i kraft.

Artikkel 26

I henhold til FN-paktens artikkel 102 skal denne konvensjonen registreres ved FNs sekretariat på anmodning fra generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur.

Utferdiget i Paris i dag, den 17. november 1970, i to autentiske eksemplarer undertegnet av presidenten for Generalkonferansens 16. sesjon og av generaldirektøren for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur. Disse eksemplarer skal deponeres hos FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur. Bekreftede kopier av disse skal overleveres til alle de stater som er omtalt under artikkel 19 og 20, og dessuten FN.

Ovenstående er den autentiske tekst til den konvensjon som på behørig måte ble vedtatt av generalkonferansen for FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur under Generalkonferansens 16. sesjon, som ble holdt i Paris og avsluttet den 14. november 1970.

SOM EN BEKREFTELSE PÅ DETTE undertegner vi i dag, den 17. november 1970.

Generalkonferansens president
ATILIO DELLIORO MAINI

Generaldirektøren
RENE MAHEU

Bekreftet kopi
Paris,

Direktøren ved Kontoret for internasjonale
standarder og juridiske spørsmål,
FNs organisasjon for undervisning, viteskap og kultur